

УДК:613.287.8:364-787.2

MEDICAL AND SOCIAL ASPECTS OF BREASTFEEDING
МЕДИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ГРУДНОГО ВИГОДОВУВАННЯ**Melnychuk L. V. / Мельничук Л.В.***s.m.s., as.prof. / к.м.н., доц.*

ORCID: 0000-0001-9954-745X

Researcher ID (Web of Science): C-6949-2017

Bukovinian State Medical University

Theatre sq., 2, Chernivtsi, 58002, Ukraine.

Буковинський державний медичний університет

Театральна площа, 2, м. Чернівці, 58002, Україна.

Dyachuk A. R. / Дячук А.Р.

Student, Bukovinian State Medical University

Theatre sq., 2, Chernivtsi, 58002, Ukraine.

Студент, Буковинський державний медичний університет

Театральна площа, 2, м. Чернівці, 58002, Україна.

Bodnar I. S. / Боднар І.С.

pediatric hematologist of KNP "City Children's Polyclinic"

109-A Independence Avenue, Chernivtsi, 58005, Ukraine.

Дитячий гематолог КНП «Міська дитяча поліклініка»,

проспект Незалежності 109-А, м. Чернівці, 58005, Україна.

Анотація. Стаття присвячена вивченню соціальних та медичних чинників грудного вигодовування. Проведено опитування 56 жінок за створеною анкетною. В анкету включені питання віку, соціального статусу, стану здоров'я, дотримання стратегії підтримки грудного вигодовування, труднощі під час вигодовування дитини, тривалість грудного вигодовування. За даними активного опитування матерів 66,7% дітей вигодовувались грудним молоком, що відповідає даним офіційної статистики (69,3%). Тривалість грудного вигодовування у 38% була 18 міс. і більше, у 16% - до 18 міс., у 22% - до 12 міс. у 24% - до 6 міс. Раннє прикладання до груді до 30-60 хвилин у пологовій залі підтвердило 73,2% жінок. За різними причинами 64,3% новонароджених отримували штучні суміші у пологових будинках та 48,2% - вдома. 82,1% жінок не проходили навчання з питань грудного вигодовування. Лише 40% жінок отримали достатню інформацію щодо грудного вигодовування від сімейного лікаря та 46,4% - від медичної сестри. Вік старше 20 років, вища освіта, попередній досвід годування грудьми пов'язані з рішенням матері годувати грудьми. Важливо створити атмосферу підтримки та розуміння навколо грудного вигодовування, щоб жінки відчували себе впевненими та підтриманими у цьому важливому процесі.

Ключові слова: грудне вигодовування, немовля, імунітет, лактація.

Вступ.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) рекомендує всім дітям отримувати виключно грудне вигодовування (ЕВФ) протягом перших 6 місяців життя та продовжувати грудне вигодовування разом з прикормом принаймні до двох років. Однак, обсяги виключно грудного вигодовування залишаються низькими у всьому світі, лише 36% дітей віком до 6 місяців отримують ЕВФ [1,2]. Все більше досліджень вказують, що батьки знаходяться під впливом багатьох соціокультурних факторів, які впливають на рішення про годування дитини. Успішне грудне вигодовування - складний процес, який залежить від взаємодії різних факторів. Підтримка родини, медичної спільноти та суспільства може

значно полегшити цей процес і сприяти його успіху. Соціальні чинники можуть суттєво впливати на успіх грудного вигодовування. Розуміння цих факторів може допомогти застосувати ефективні підходи до підтримки матерів і покращити результати грудного вигодовування. Різні культури можуть по-різному сприймати грудне вигодовування, і це може вплинути на рішення матері про те, чи годувати грудьми. Агресивна реклама і маркетинг молочних сумішей можуть чинити тиск на матерів та сім'ї, щоб вони віддали перевагу штучному вигодовуванню. Це може вплинути на рішення щодо грудного вигодовування. Економічний статус впливає на доступність ресурсів для матері, таких як дозвілля, література та поради лікаря. Доступ до медичної підтримки та консультацій, які допоможуть вирішити можливі труднощі, є важливим фактором успіху. Вищий рівень освіти може позитивно вплинути на рішення матері годувати грудьми, оскільки вона може бути більш поінформованою про переваги грудного вигодовування. Доступ до якісної медичної допомоги та медичної консультації є важливим для успішного грудного вигодовування. [3,4]. Попередні міжнародні дослідження показали зв'язок між наступними факторами та материнським наміром годувати виключно грудьми: позитивне ставлення щодо ЕВФ, соціальна підтримка, попередній досвід виключно грудного вигодовування, старший вік матері, високий рівень освіти та знання про переваги виключно грудного вигодовування [3,4]. Грудне молоко багате поживними речовинами та імунологічними факторами, здатними захистити немовлят від різних захворювань. Оскільки грудне молоко багате на імуноглобуліни, специфічні до алергенів, вигодовування материнським молоком зменшує ризик алергічних захворювань [5,6,7].

Грудне молоко пристосоване до потреб новонародженого, і воно може компенсувати відносну неадекватність захисту дитини шляхом доставки значних кількостей як неспецифічного, так і специфічного для патогенів секреторного ІgА. Грудне молоко містить компоненти, які мають антимікробні властивості та захищають новонародженого. Грудне вигодовування сприяє захисту від хвороб не лише для немовлят, а й для годуючих матерів. Жінки, які годують грудьми протягом тривалого періоду, захищені від ожиріння під час вагітності, а ризик раку молочної залози та яєчників зменшується [8,9].

Метою дослідження було проаналізувати вплив соціальних і медичних факторів на успішність та тривалість грудного вигодовування.

Матеріал і методи.

Проведено опитування 56 жінок-годувальниць з різними видами вигодовування дитини за створеною Google формою. Питання анкети включали, вік жінки, соціальний статус, дотримання стратегії підтримки грудного вигодовування на різних етапах медичного супроводу. Статистичну обробку результатів дослідження проводили за допомогою стандартних методів з розрахунком відносних величин.

Результати досліджень.

За даними активного опитування матерів 66,7% дітей вигодовувались до 6 місяців грудним молоком, що відповідає даним офіційної статистики в м. Чернівцях (69,3%, $p < 0,05$) (рисунок 1).

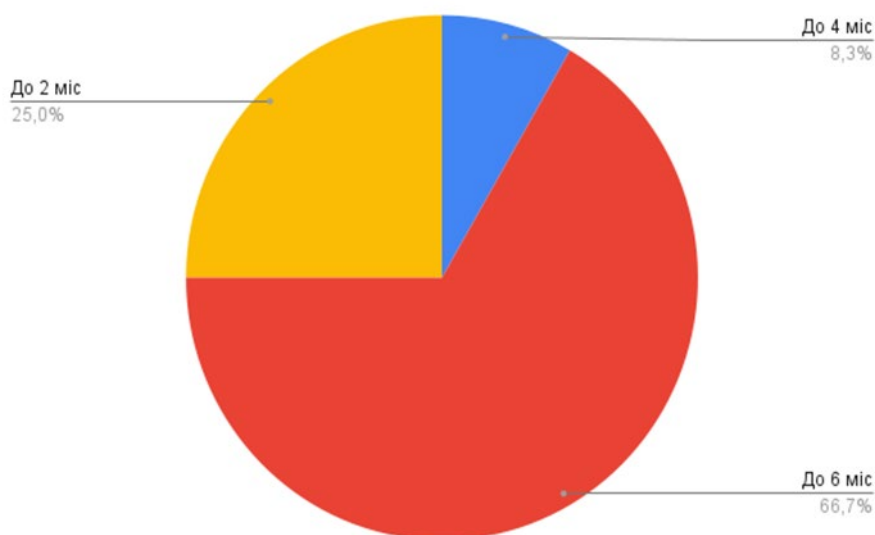

Рисунок 1. Тривалість виключно грудного вигодовування.

Найбільш частими труднощами при грудному вигодовуванні були проблеми із сосками (35,7%), лактостаз (21,4%), мляве смоктання (7,1%). У 28,6% жінок не було жодних проблем щодо грудного вигодовування. 73,2% матерів підтвердили перше прикладання новонародженого до груді впродовж 30-60 хвилин. Однак, 64,3% жінкам пропонували штучну суміш в перші доби. Серед причин отримання штучної суміші були: «відсутність молока» (34,3%), втрата маси тіла новонародженого (20,0%), неспокій дитини (34,3%), проблеми із сосками та інші (11,4%) (рисунок 2).

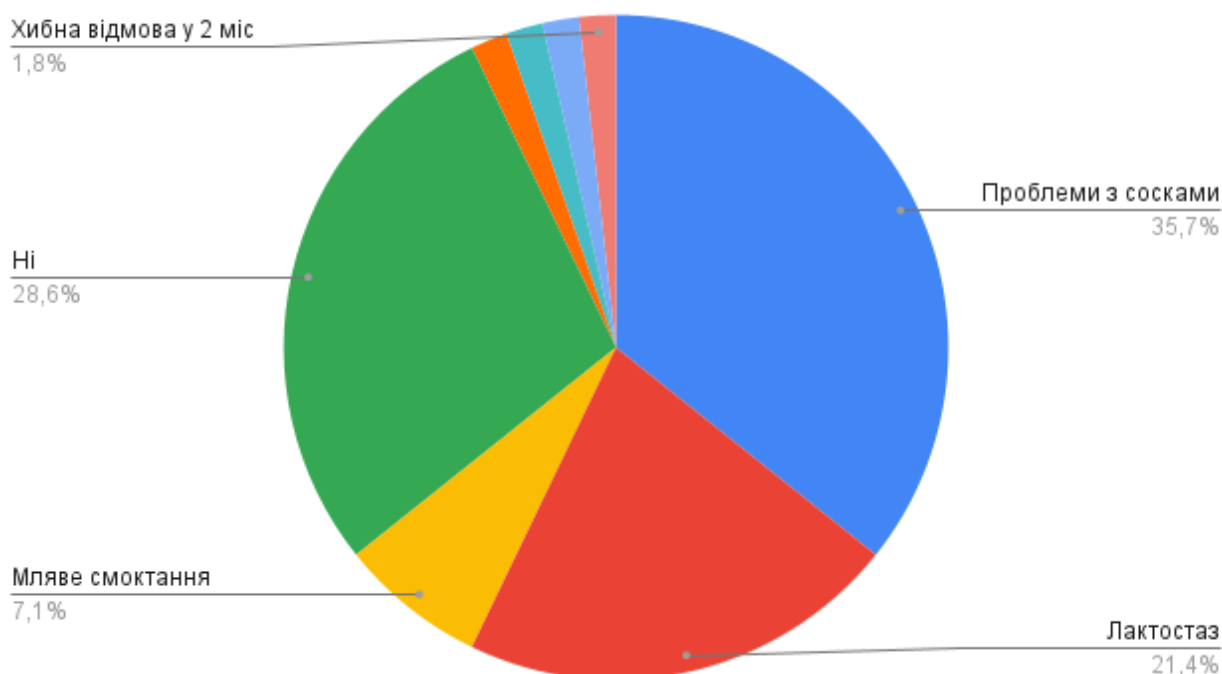

Рисунок 2. Найбільш поширені труднощі при грудному вигодовуванні.

Тривалість грудного вигодовування була більше 18 місяців у 38,0% жінок, до 18 місяців - у 16,0%, до 12 місяців - у 22,0%, до 6 місяців – у 24% жінок (рисунок 3).

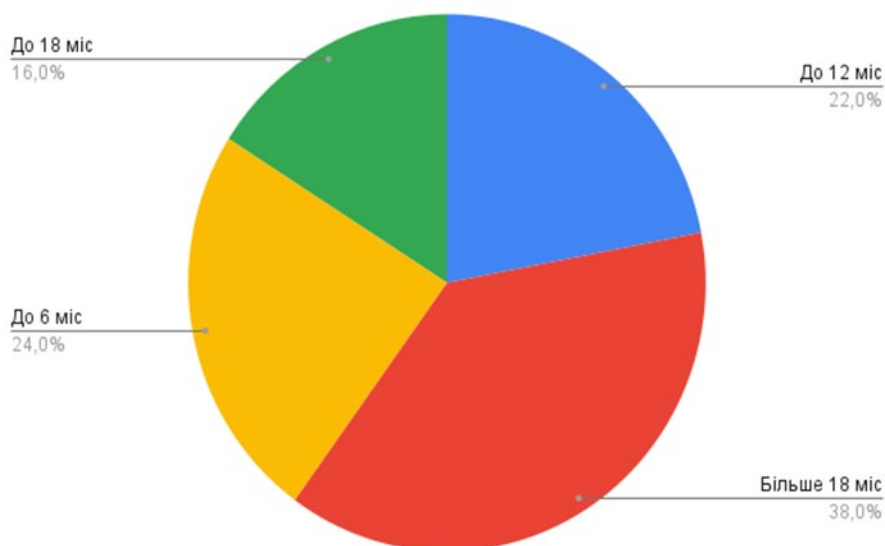

Рисунок 3. Тривалість грудного вигодовування

Більшість жінок з успішним тривалим грудним вигодовуванням не мали постійного місця роботи (45,5%), лише 9,1% дітей студенток отримували грудне вигодовування. Серед підприємців тривале грудне вигодовування (до 18 місяців і більше) було у 16,4%, серед службовців-у 29,1% жінок (рисунок4).

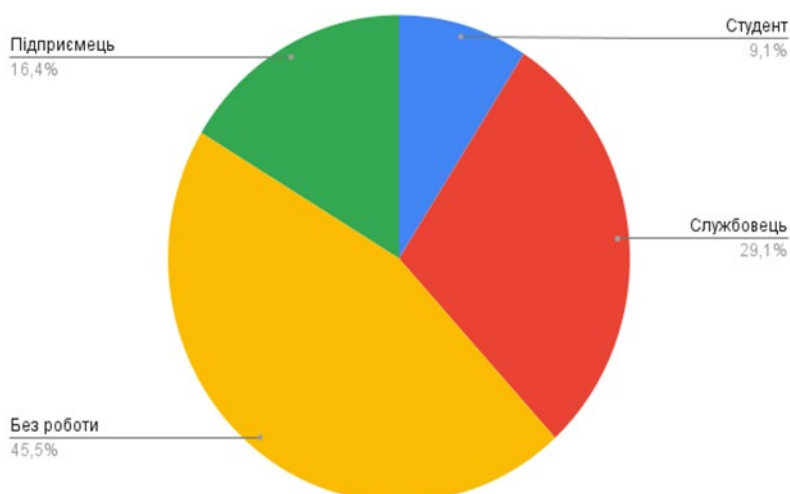

Рисунок 4. Соціальний статус матерів –годувальниць.

Таблиця 1-Чинники впливу на рішення щодо грудного вигодовування

Чинник	Рішення щодо грудного вигодовування		
	Так (%)	Ні (%)	p
Вік жінки			
До 20 років	1(33,3)	2(66,7)	0,04
21-30 років	30 (76,9)	9(23,1)	
31 і старше	11 (78,5)	3(21,4)	
Освіта			0,55
Студенти	3(37,5)	5(62,5)	
Середня освіта	15(68,1)	7(31,9)	
Вища освіта	23(88,5)	3(11,5)	

Кількість дітей	Так	Ні	0,04
Одна	20 (66,7)	10(33,3)	
Дві	18 (85,7)	3(14,3)	
Три	4(80,0)	1(20,0)	

За результатами дослідження були визначені фактори, які пов'язані з рішенням матері годувати грудьми: вік старше 20 років, вища освіта, попередній досвід годування грудьми (наявність двох і більше дітей) (таблиця 1). У 81,8% дітей на грудному вигодовуванні не спостерігали розвитку анемії та 92,7% не мали порушень фізичного розвитку. Терміни введення прикорму відповідали рекомендаціям: з 6 місяців-55,6%, з 4-6 місяців-40,7%.

Більшість жінок (82,1%) не проходили навчання з грудного вигодовування та не отримали достатньо інформації від сімейного лікаря (60,0%) та сімейної медичної сестри (53,6%). Отже, слід рекомендувати сімейним лікарям проводити більше роз'яснювальної роботи з жінками, щоб охопити більшу кількість жінок щодо різних аспектів здоров'я та зміцнення довіри до сімейного лікаря та медичної сестри як надійного джерела інформації.

Висновки:

1. За даними активного опитування матерів 66,7% дітей вигодовувались грудним молоком до 6 місяців, що відповідає даним офіційної статистики в м. Чернівцях (69,3%).

2. Тривалість грудного вигодовування у 38% була 18 міс. і більше, у 16% - до 18 міс., у 22% - до 12 міс., у 24% жінок - до 6 місяців.

3. За різними (в т.ч. «хибними» причинами) 64,3% новонароджених отримували штучні суміші у перші доби в пологових будинках та 48,2% - вдома.

4. 82,1% жінок не проходили навчання з питань грудного вигодовування.

5. Вік старше 20 років, вища освіта, попередній досвід годування грудьми пов'язані з рішенням матері годувати грудьми.

6. Сімейним лікарям слід проводити більше роз'яснювальної роботи з жінками щодо переваг грудного вигодовування, зміцнення довіри до сімейного лікаря як надійного джерела інформації.

References.

1. World Health Organization. "World Breastfeeding Week 2022: Step up for Breastfeeding," 2022. <https://www.paho.org/en/campaigns/world-breastfeeding-week-2022-step-breastfeeding#:~:text=1-7 AUGUST 2022, an important breastfeeding promotion strategy>.

2. World health organisation. "Breastfeeding," 2022. https://www.who.int/health-topics/breastfeeding#tab=tab_

3. Callaghan S, Moore RL, Geraghty AA, Yelverton C, McAuliffe F. Examination of weight status, parity and maternal education factors on intentions to breastfeed and breastfeeding duration in an Irish cohort. Proc Nutr Soc.2020;79:1.

4. Miettinen ME, Honkanen J, Niinistö S, Vaarala O, Virtanen SM, Knip M. Breastfeeding and circulating immunological markers during the first 3 years of life: the DIABIMMUNE study. Diabetologia. (2022) 65(2):329–35. doi: 10.1007/s00125-

021-05612-2

5. Nuzzi G, Di Cicco ME, Peroni DG. Breastfeeding and allergic diseases: what's new? Child (Basel, Switzerland). (2021) 8(5):330. doi: 10.3390/children8050330

6. Hu Y, Chen Y, Liu S, Jiang F, Wu M, Yan C, et al. Breastfeeding duration modified the effects of neonatal and familial risk factors on childhood asthma and allergy: a population-based study. Respir Res. (2021) 22(1):1–11. Available at: <https://respiratory-research.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12931-021-01644-9> doi: 10.1186/s12931-020-01578-8

7. Peters RL, Kay T, McWilliam VL, Lodge CJ, Ponsonby AL, Dharmage SC, et al. The interplay between eczema and breastfeeding practices may hide breastfeeding's protective effect on childhood asthma. J Allergy Clin Immunol Pract. (2021) 9(2):862–71. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2213219820309521> doi: 10.1016/j.jaip.2020.09.006

8. Hamer DH, Solomon H, Das G, Knabe T, Beard J, Simon J, et al. Importance of breastfeeding and complementary feeding for management and prevention of childhood diarrhoea in low-and middle-income countries. J Glob Health. (2022) 12:10011. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9344980/doi:10.7189/jogh.12.10011>

9. Кісельова М.М., Моштук О.С., Григоренко Л.В., Шлемкевич О.Л. Грудне вигодовування дітей – «золотий стандарт», давній досвід і нові науково доведені переваги. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2022; XII; 2(44): 53-58. Kiselova M.M., Moshtuk O.S., Hryhorenko L.V., Shlemkevych O.L. Hrudne vyhodovuvannia ditei – «zolytyi standart», davnii dosvid i novi naukovo dovedeni perevahy. Neonatolohiia, khirurhiia ta perynatalna medytsyna. 2022; KhII; 2(44): 53-58. (in Ukrainian).

Abstract. The article is devoted to the study of social and medical factors of breastfeeding. 56 women were surveyed according to the created questionnaire. The questionnaire includes questions about age, social status, health status, compliance with the breastfeeding support strategy, difficulties during breastfeeding, and the duration of breastfeeding. According to the active survey of mothers, 66,7% of children were breastfed, which corresponds to the data of official statistics (69,3%). The duration of breastfeeding in 38% was 18 months and more, in 16% - up to 18 months, in 22% - up to 12 months. Early application to the chest up to 30-60 minutes. in the delivery room, 73.2% of women confirmed. For various reasons, 64,3% of newborns received artificial mixtures in maternity hospitals and 48,2% at home. 82,1% of women did not receive training on breastfeeding. Only 40% of women received sufficient information about breastfeeding from a family doctor and 46,4% - from a nurse. Age older than 20 years, higher education, previous breastfeeding experience are associated with the mother's decision to breastfeed. It is important to create an atmosphere of support and understanding around breastfeeding so that women feel confident and supported in this important process.

Key words: breastfeeding, immunity, infants, lactation